

Školský řád

III. Notace VII.

pro střední školy v republice Československé.

Účnos ministerstva školství a národní osvěty ze dne 12. srpna 1936, čís. 32.024/36-III/1.

Státní nakladatelství v Praze. 1936.

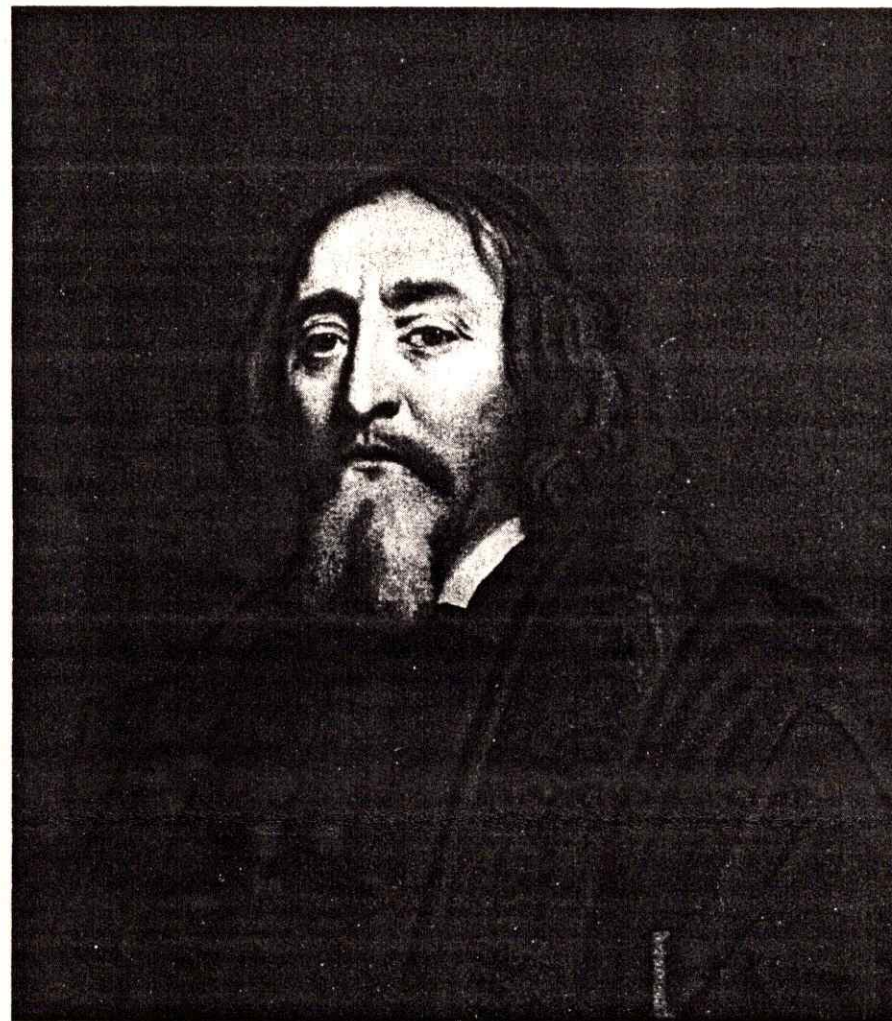
§ 20. ÚČINNOST.

Tento školský řád, jímž se ruší všechna ustanovení, obsažená v jiných předpisech o předmětech jím upravených, nabývá účinnosti počínajíc školním rokem 1936/37.

Jan Amos Komenský, učitel národů, přirovnává školu k obci. Píše o nutnosti dobrého řízení obce toto: „*Kdo chce zkaziti obec, ať zruší pořádek*. My tedy, kteří si přejeme, aby se malé obci naší školy vedlo dobře, ohraďme ji zákony, a ježto si přejeme, aby naše obec nikdy nebyla zkažena, je nejvš nutno starati se, aby nikdy nebyl zrušen pořádek, jednou v ní stanovený. Proto uvedeme pořádek celé školy *v zákony, t. j. v krátké a závažné myšlenky*.“ (J. A. Komenský, *Zákony školy* dobře spořádané.)

Komenský ve svém školském řádu stanovil pro život ve škole podrobné předpisy vzhledem k činnosti, osobám a ke kázni, o níž praví, že je tmelem všeho školního života.

Sami víte, že se ve společnosti musíte řídit určitými pravidly. Škola je společnost učitelů a žáků. Jejím úkolem jest vážná práce, jež vyžaduje, abyste se podrobili závazným pravidlům, abyste je znali a zachovávali.

Jan Amos Komenský

§ 1. Všeobecná ustanovení.

Žáci střední školy jsou povinni plnit vše, čeho na nich škola žádá v zájmu jejich vzdělání a výchovy, a vystříhati se všeho, co by bylo těmto cílům na překážku. Zvláště se zavazují:

- a) že budou dbáti zákonů, školských předpisů, zejména ustanovení tohoto školského řádu, jakož i příkazů ředitele, sboru profesorského i jednotlivých profesorů a učitelů,
- b) že se budou vždy a všude chovati, jak toho vyžaduje jejich vlastní čest i čest školy,
- c) že budou pilně, svědomitě a poctivě pracovati.

§ 2. Docházka do školy.

1. Žák je povinen pravidelně se účastniti vyučování předmětům povinným — pokud není návštěvy některého předmětu zproštěn — i nepovinným, do kterých se dá zapsati, jakož i všech školských podniků, které jsou úředně prohlášeny za povinné.

2. Nemůže-li žák přijíti do školy pro překážku napřed známou, požádá o dovolení třídního profesora. Nepřítomnost delší jednoho dne oznámí žák třídnímu profesoru, jenž mu opatří dovolení ředitelovo.

3. Nemůže-li žák přijíti do školy pro nepředvídanou překážku, oznámí buď sám nebo jeho rodiče (odpovědný dozorce) příčinu nepřítomnosti spolehlivým způsobem (zpravidla písemně) nejdéle do 48 hodin třídnímu profesoru nebo řediteli.

4. Každou nepřítomnost ve škole, a to i takovou, k níž byl dán předem souhlas, odůvodní žák neprodleně po návratu do školy třídnímu profesoru písemnou omluvenkou podepsanou rodiči (odpovědným dozorcem). V ní jsou uvedena data zameškaných dnů, počet zameškaných hodin vyučovacích a příčina zameškání (na příklad druh nemoci). Profesorský sbor může žáku uložit, aby své omluvenky doložil lékařským potvrzením neb i vysvědčením od úředního lékaře. Nepřinese-li žák omluvenku (po př. lékařské potvrzení nebo vysvědčení), nebo není-li odůvodnění nepřítomnosti uznáno za postačující, pokládají se zameškané hodiny za neomluvené, což škola oznámí písemně rodičům.

5. Zamešká-li žák v školním roce celkem 12 neomluvených dnů školního vyučování, ať po sobě jdoucích nebo rozptýlených, přestane být žákem ústavu, což škola oznámí písemně rodičům.

6. Nedochází-li žák do školy a nedošlo-li škole oznámení podle bodu 2 a 3, dotáže se škola rodičů písemně po příčině. Nedojde-li uspokojivé vysvětlení nepřítomnosti žakovy do týdne po doručení tohoto dotazu, přestane žák, o nějž jde, býti žákem ústavu, což škola oznámí písemně rodičům.

7. Kdo přestal býti žákem ústavu podle bodu 5 nebo 6, nemůže býti na střední školu opět přijat leč se svolením nadřízeného školního úřadu.

Žádost za nové přijetí je nutno předložit prostřednictvím ředitelství školy, jejímž žákem přestal být.

8. Z nepovinného předmětu, do něhož se žák přihlásí, může vystoupiti nejdříve koncem pololetí na písemné prohlášení rodičů. Jindy může vystoupiti jen na žádost rodičů, řádně odůvodněnou. Profesorský sbor může však žáka z vážných příčin vyloučiti z nepovinného předmětu kdykoli. Takové rozhodnutí ohlásí škola písemně i s důvody rodičům.

9. Onemocní-li žák vážnou nakažlivou chorobou (spálou, záškrtem, tyfem, úplavicí, neštovicemi, trachomem a pod.), nebo vypukne-li taková choroba v rodině nebo v domě, kde žák bydlí, budiž to neprodleně oznámeno písemně, nikoli osobně, ředitelství ústavu s připojeným potvrzením alespoň ošetřujícího lékaře; takový žák smí opět přijíti do školy teprve, až dojde škole prohlášení úředního lékaře, že nebezpečí nákazy pominulo.

10. Trpí-li žák chorobou, která ruší vyučování neb ohrožuje jeho okolí nebo která je trvalou závadou školnímu pořádku, může být po návrhu úředního lékaře vzdálen po dobu trvání choroby z veřejného vyučování.

§ 3. Chování ve škole.

1. Žák je povinen docházeti do školy včas a chovati se tak, aby školská práce nebyla rušena. V době vyučování musí být zachovávan jak v třídě, tak v celé školní budově klid.

2. Před počátkem vyučování a v přestávkách má se žák vystříhati všeho, čím by byl porušen pořádek a klid ve škole neb ohrožováno zdraví spolužáků i učitelů.

3. Vzájemné chování žáků má být přátelské a společensky slušné.

4. Oděv žáků a jejich zevnějšek má být čistý, slušný a pro školskou práci vhodný. Žák je povinen poslechnouti nařízení školy, i pokud se týče oděvu. Drahocenné předměty a větší částky peněz není přípustno nositi do školy.

5. Žák je povinen chovati se ke všem členům profesorského sboru slušně a s náležitou uctivostí, být poslušný a pravdomluvný.

6. Také ke školním úřadům i k jiným osobám ve škole zaměstnaným má se žák chovati slušně.

7. Samozřejmou povinností žakovou jest i připravovati se pravidelně na vyučování a pracovati uložené úkoly samostatně a jak nejlépe dovede. Nemohl-li se žák ze závažné příčiny na hodinu náležitě připravit nebo nemohl-li vypracovati uložený úkol, požádá hned na počátku hodiny příslušného profesora, aby jej omluvil.

8. Při školských pracích a výkonech nechť si žák počíná poctivě; nepoctivost škola stíhá.

§ 4. Škody.

1. Vyučovacích pomůcek, školního náradí, školní budovy, školní zahrady a všeho veřejného a soukromého majetku má žák co nejvíce šetřiti.

2. Poškodí-li žák jakékoli školní zařízení, může mu být uloženo, aby škodu nahradil. Prokáže-li se však, že škoda vznikla z nezbednosti nebo ze zlé vůle, bude žák též potrestán.

3. Zjistí-li se, že škoda vznikla vinou žáků jedné nebo několika tříd, a nevyšetří-li se původce, mohou být k náhradě přidrženy příslušné třídy.

§ 5. Sdružování žáků ve škole, samospráva.

1. Žáci se mohou v rámci školy sdružovati za účely vzdělání, zábavy a tělesné výchovy se svolením profesorského sboru. Mohou také ve vhodnou dobu pořádati se svolením profesorského sboru a za jeho vedení školní slavnosti nebo zábavy i za účasti širšího obecnstva. Vzniknou-li při tom příjmy a vydání, provedou pořadatelé vyúčtování, které se předloží ředitelství. To také schvaluje, jak se naloží s výtěžkem.

2. Žákům může být profesorským sborem povoleno, aby se v rámci třídy nebo školy sdružovali v žakovskou samosprávu za účelem podpory školní práce, vzdělání, tělesné výchovy, zábavy, pořádku ve škole a kázně. Stanovy samosprávy podléhají schválení nadřízeného školního úřadu, volby funkcionářů samosprávy potvrzuje profesorský sbor, který má právo omeziti neb i zastaviti v samosprávě činnost žáka, který neprospívá nebo se náležitě nechová.

§ 6. Chování žáků a péče o žáky mimo školu.

1. I za své chování mimo školu odpovídá žák škole, pokud by jí mohla být ohrožena jeho mravní výchova a školní prospěch, pokud by porušovalo věrnost a oddanost československému státu, přičilo se veřejnému pořádku a řádu nebo jinak budilo veřejné pohoršení. To platí i o chování žakově o prázdninách.

2. Žák je povinen oznámiti škole počátkem školního roku přesně, kde bydlí; každou změnu bytu musí ohlásiti do tří dnů písemně třídnímu profesoru.

3. Bydlí-li žák jinde než u rodičů, ať v soukromém bytě, ať v internátě, zastupuje rodiče odpovědný dozorce, jež ustanoví rodiče. Škola má právo zkoumati, zda není bydlením nebo jinak ohrožena mravní výchova a prospěch žáka a zda se mu vůbec věnuje náležitá péče.

Shledají-li se po některé stránce závady, je ředitelství oprávněno bez bližšího odůvodňování vyzvat rodiče, aby žáku určili jiného dozorce nebo mu našli jiný byt. Nevyhovějí-li rodiče ani druhé takové výzvě ve lhůtě, kterou určí ředitelství, přestává žák, o nějž jde, býti veřejným žákem ústavu; to oznámí škola rodičům.

4. Žáci dojíždějící nebo docházející ze vzdálenějších míst musí míti v místě školy vhodný útulek, kde by se zdržovali v době mimo vyučování. Tento útulek žák oznámí písemně třídnímu profesoru. O tomto útulku platí obdobně ustanovení předchozího odstavce, týkající se bytu mimo vlastní rodinu. Ze zvláštních důvodů může ředitel dovoliti žákům, aby se stravovali v slušném hostinci.

5. Členy nepolitických spolků mohou se státi žáci vyšších tříd, starší 16 let, a to jen s výslovným souhlasem rodičů a se svolením profesorského sboru. Také účast v žákovských a dorosteneckých odborech takových spolků podléhá předběžnému svolení profesorských sborů. Toto svolení může profesorský sbor kdykoliv odvolati.

6. Spolky a sdružení jakéhokoli druhu mimo školu zakládati nebo jejich zakládání se účastniti se žákům nedovoluje.

7. Účastniti se jakkoli činně politického života se žákům nedovoluje. Zvláště se zakazuje býti členy politických spolků, nositi politické odznaky a účastniti se projevů (průvodů, táborů, schůzí), které jsou rázu politického nebo mohou buditi politickou, sociální, národnostní nebo náboženskou nevraživost, ať se konají na místech veřejných, ať v uzavřených místnostech.

8. Žákům se nedovoluje přechovávat nebo rozšiřovat letáky nebo tisky obsahu politického neb ohrožující veřejný pořádek a řád nebo mravnost. Dostanou-li se takové letáky nebo tisky žáku do rukou, je povinen odevzdati je neprodleně ředitelství.

9. Stejnokroje spolků, v nichž byla žákům povolena účast podle bodu 5, smějí žáci nositi jen mimo školu. Výjimky povoluje ve zvláštních případech ředitelství.

10. Jak dlouho na večer smějí žáci pobývat na ulicích nebo ve veřejných místnostech, ustanoví profesorský sbor.

11. Taneční cvičení mohou navštěvovati žáci jen se svolením profesorského sboru.

12. Vystupovati při divadelních představeních, ve filmech, na uměleckých akademiích, koncertech, v radiu nebo při veřejných sportovních cvičeních a závodech mohou žáci jen se svolením profesorského sboru.

13. Návštěvu divadel, biografů, tanečních zábav a podobných podniků může profesorský sbor omeziti, shledá-li v nich ohrožení školní výchovy nebo školního prospěchu žáků.

14. Profesorský sbor stanoví podmínky, za nichž může býti povolena žákům vyšších tříd, starším 16 let, návštěva slušných hostinců a kaváren.

Jinak smějí žáci jíti do hostince nebo do kavárny toliko s rodiči nebo s jinými dospělými osobami za ně odpovědnými.

15. Kouřiti se zapovídá žákům do 16 let vůbec, žákům starším ve školní budově a v jejím nejbližším okolí.

§ 7. Prospěch.

1. O chování a prospěchu vydávají se žákům vysvědčení. Vysvědčení jsou veřejné listiny; jejich porušení stihá škola i trestní zákon.

2. Neprospěl-li žák třídy I.—VI. v jednom nebo několika předmětech v prvním a třetím klasifikačním období, zašle škola rodičům, kteří si toho přejí, o tom písemnou zprávu.

3. Ústní zprávu o chování a prospěchu žáků mohou si rodiče vyžádati kdykoli v úředních hodinách, v naléhavých případech i mimo ně. Škola není povinna vydávati takové zprávy v posledních 14 dnech před koncem každého pololetí.

4. Rodičům žáka, který ve škole trvale neprospívá a o jehož dalším prospěchu jsou odůvodněné pochybnosti, poradí profesorský sbor, aby ho vzali ze studií. Radu tuto oznámí ředitel písemně rodičům.

5. Žák, který koncem dvou po sobě jdoucích školních roků měl prospěch nedostatečný, vylučuje se tím z dalšího studia na témž ústavu.

6. Žák s celkovým prospěchem zcela nedostačujícím v obou pololetích téhož školního roku vylučuje se tím z dalšího studia na témž ústavu.

7. Je-li v těchto případech skutečným stavem odůvodněno, že nedostatečný nebo zcela nedostačující prospěch je zaviněn naprostou nepílí neb úplnou neschopností žakovou, může býti z usnesení porady profesorského sboru učiněn ministerstvu školství a národní osvěty návrh, aby žák byl vyloučen z dalšího studia na střední škole vůbec. Byl-li žák takto vyloučen, může se po dvou letech hlásiti znovu na střední školu k přijímací zkoušce ze všech povinných předmětů do nejbližší vyšší třídy, než po které byl vyloučen.

§ 8. Kárné prostředky a tresty.

1. Neplní-li žák svých povinností nebo jinak přestupuje ustanovení tohoto řádu a nestačí-li k nápravě napomenutí učitelovo, užije proti němu škola kárných prostředků nebo trestů, při čemž přihlíží k druhu a závažnosti přestupku, k žakovu věku, k opakování přestupků a k jiným přitěžujícím i polehčujícím okolnostem. Vážnější přestupek nebo častější porušování řádu v době vyučování, jež se přes napomenutí opětuje, poznamená se do třídní knihy; takový zápis je podkladem pro řízení kárné nebo trestní.

2. Kárných prostředků se užije, je-li provinění lehčího rázu. Trestů se užije při závažnějších neb opakovaných proviněních.

3. Kárné prostředky jsou:

- a) pokárání třídním profesorem před třídou,
- b) pokárání ředitelem v soukromí nebo v přítomnosti třídního profesora,
- c) důtka vyslovená třídním profesorem před třídou z usnesení profesorů v třídě vyučujících,
- d) důtka vyslovená třídním profesorem před třídou z usnesení profesorského sboru,
- e) důtka vyslovená ředitelem před třídním profesorem z usnesení profesorského sboru.

4. Užití kárných prostředků podle bodu 3 se rodičům zpravidla písemně neoznamuje.

5. Tresty jsou:

- a) důtka vyslovená ředitelem před třídou,
- b) důtka vyslovená ředitelem před třídou, třídním profesorem a dvěma členy profesorského sboru,
- c) vyloučení z ústavu s odkladem,
- d) vyloučení.

6. Tresty podle bodu 5, písm. a) a b), se ukládají z usnesení profesorského sboru na podkladě vyšetření zařízeného ředitelem a oznamují se písemně rodičům.

§ 9. Vyloučení z ústavu s odkladem.

1. Vyloučení z ústavu s odkladem (§ 8, bod 5, písm. c) se vyslovuje se zkušební lhůtou do konce školního roku. Takto vyloučený zůstává žákem ústavu, nedopustí-li se do konce určené zkušební lhůty přestupku, který by bylo stíhati některým z trestů podle § 8, bod 5. S odkladem lze vyloučiti žáka jen jednou za dobu studií na ústavě.

2. Jestliže se žák, jemuž byl přisouzen trest vyloučení z ústavu s odkladem, v stanovené zkušební lhůtě nijak neproviní, nedojde k jeho vyloučení. Odejde-li však dobrovolně před uplynutím zkušební lhůty, obdrží vysvědčení bez jakékoli doložky. Takový žák však nemůže býti přijat zpět na ústav, z něhož za těchto okolností odešel.

3. Vyloučení z ústavu s odkladem navrhuje profesorský sbor. O návrhu rozhoduje zemský školní úřad.

4. Dopustí-li se žák, jemuž byl přisouzen trest vyloučení z ústavu s odkladem, nového vážného provinění nebo ruší-li trvale dále klid školní práce, rozhodne profesorský sbor, že se žák ve zkušební lhůtě neosvědčil a že je tedy nutno provést trest vyloučení z ústavu, na němž žák studuje, nebo se podle okolností případu usnese na návrhu vyššího trestu podle § 10, bod 2, písm. b), c) nebo d). Usnesení toto oznamí škola písemně rodičům.

§ 10. Vyloučení.

1. Trest vyloučení (§ 8, bod 5, písm. d) lze žáku uložit zvláště v těchto případech:

a) dopouštěl-li se žák po delší dobu mnoha poklesků, takže je trvalou překážkou nerušené školní práce, a nebylo-li možno za přispění rodičů nebo jejich zástupců dosíci nápravy dosavadními tresty podle § 8, bod 5, písm. a), b), c),

b) dopustil-li se těžkého porušení veřejného pořádku a řádu nebo těžkého poklesku proti mravnosti, zvláště pak ohrožuje-li vážně mravnost, bezpečnost nebo majetek spolužáků,

c) provinil-li se hrubě proti § 6, bod 7 a 8 školského řádu.

2. Vyloučiti lze žáka:

a) z ústavu, na němž studuje,

b) ze všech veřejných a právem veřejnosti nadaných soukromých vyučovacích ústavů, přesahujících obor školy národní v příslušném místě,

c) ze všech veřejných a právem veřejnosti nadaných soukromých vyučovacích ústavů, přesahujících obor školy národní v zemi,

d) ze všech veřejných a právem veřejnosti nadaných soukromých vyučovacích ústavů, přesahujících obor školy národní v celém státě.

3. Při tom může býti žák vyloučen buď jen ze studia veřejného nebo ze studia veřejného i soukromého. Vyloučení z veřejného studia zahrnuje v případech bodu 2, písm. c), d), i vyloučení ze soukromého studia na ústavě, na němž žák dosud studoval.

4. Žáky nižšího stupně, kterým v době provinění není ještě 15 let, lze vyloučiti jen podle bodu 2, písm. a) a b), neběží-li o žáka, odsouzeného soudem mládeže pro provinění podle § 3 zákona č. 48/31 Sb. z. a n.

5. Vyloučení navrhuje profesorský sbor. O návrhu podle bodu 2, písm. a) a b), rozhoduje zemský školní úřad, o vyloučení podle bodu 2, písm. c) a d), rozhoduje ministerstvo školství a národní osvěty.

6. Vyloučení a jeho rozsah se poznamená na pololetním nebo výročním vysvědčení s odkazem na příslušné ustanovení tohoto řádu. Na vysvědčení propouštěcím poznamenává se jen vyloučení podle § 10, bod 2, písm. d).

7. Vyžadují-li toho naléhavé důvody, zejména dopustí-li se žák vážného porušení veřejného pořádku a řádu nebo stal-li se nebezpečným mravnosti, bezpečnosti nebo majetku spolužáků, může mu ředitel zakázati docházku do školy dříve, než příslušný nadřízený úřad o vyloučení rozhodne.

§ 11. Zastánce.

Žák (po případě jeho rodiče) může při velmi vážném obvinění požádat ředitelství, aby mu byl jeden člen profesorského sboru ustanoven zastáncem. Ředitel ustanoví zastánce, přihlížející při výběru osoby podle možnosti k projevenému přání.

§ 12. Další důsledky chování žákova.

Jak žák plní předpisy tohoto školského řádu, vyjadřuje se na vysvědčení známkou z chování.

§ 13. Amnestie.

1. Rodiče žáka, vyloučeného podle § 10, bod 2, písm. c) a d), mohou po uplynutí jednoho roku od konce školního roku, v němž byl žák vyloučen, předložit ministerstvu školství a národní osvěty žádost, aby vyloučení bylo zrušeno. Žádost budiž doložena vylíčením žákova života od doby vyloučení, dokladem o jeho bezvadném chování (vysvědčením zachovalosti) a označením školy, kde by žák chtěl dále studovat. Rozhodne-li ministerstvo školství a národní osvěty o žádosti příznivě, určí žákovi i školu, kde má dále buď jako privatista nebo žák veřejný studovat, a to v každém případě jinou, než ze které byl vyloučen. Při tom ovšem musí žák splnit všechny podmínky, platné pro žáky, kteří studia přerušili. Není-li pak proti žákovi chování po jeden rok vážných stížností, zruší ministerstvo školství a národní osvěty na návrh profesorského sboru jeho vyloučení vůbec. Jestliže se však v prvním roce dalších studií vyskytnou nové vážné stížnosti do jeho chování, rozhodne ministerstvo školství a národní osvěty na návrh profesorského sboru podle povahy provinění, má-li být ponechán na ústavu dále na zkoušku.

2. Amnestovat žáka lze jen jednou za dobu studií.

§ 14. Policejní nebo trestní vyšetřování.

1. Je-li žák v policejním nebo soudním vyšetřování, rozhodne ředitelství podle povahy věci, zda má žák být ponechán ve škole, či zda má být dočasně ze školy vzdálen (§ 10, bod 7) až do ukončení tohoto vyšetřování. Rovněž rozhodne ředitelství, jak postupovati vůči žákovi, odsouzenému pro trestný čin.

2. Disciplinární řízení školské provede se nezávisle na výsledku řízení policejního nebo soudního.

§ 15. Opravné prostředky.

Do školních trestů, uložených podle § 9 a podle § 10, bod 2, písm. a) a b), mohou se rodiče (jejich zástupci) do 15 dnů po doručení zprávy o uloženém trestu odvolati k ministerstvu školství a národní osvěty. Odvolání je podati u ředitelství ústavu. Trest se provede, jakmile rozhodnutí o trestu, usnesené sborem, nabude právní moci.

§ 16. Vystoupení z ústavu.

1. Žák může vystoupiti z ústavu, požádají-li o to písemně rodiče.

2. Žákovi může být odepřen doklad o propuštění z ústavu, chtěl-li by se odchodem z ústavu vyhnouti vyšetřování nebo stanovenému školnímu trestu.

§ 17. Zvláštní ustanovení o starších žácích.

1. Tento školský řád se vztahuje i na žáky zletilé, s příslušnými odchylkami, plynoucími z jejich zletilosti.

2. Ustanovení § 6, bod 5 a 7, netýká se žáků, kteří překročili 21. rok věku, pokud se činnost, dotčeným ustanovením jinak zakázaná, neděje ve škole, ani se jí nedotýká.

§ 18. Rodiče, odpovědní dozorcí.

1. Kde v tomto školském řádě se mluví o rodičích, je tím rozuměti osoby, kterým přísluší nad žákem moc otcovská nebo rodičovská nebo poručenská nebo dozorcí nebo pěstounská.

2. Odpovědnými dozorcí se pak rozumějí osoby, jejichž péči rodiče žáka svěřili.

3. Rodičům, jakož i jiným osobám mimoškolským není vstup do učeben za vyučování dovolen. Výjimky řídí se platnými předpisy.

4. Dávající žáka zapsati do školy, přejímají rodiče závazek, že mu umožní plnit povinnosti, které mu škola ukládá, a že budou školu podporovati v její práci výchovné a vzdělávací.

§ 19. Ustanovení všeobecná.

Kde se v tomto řádu mluví o žákovi, rozumí se tím veřejný žák (žákyně). Pro privatisty je školský řád závazný, kdykoli přicházejí ve styk se školou.